Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Metsäniityn varhaiskasvatusyksikkö

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

2. Mitä kiusaaminen on?

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

5. Kiusaamiseen puuttuminen

    5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

6. Yksikön omat tarkennukset

    6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

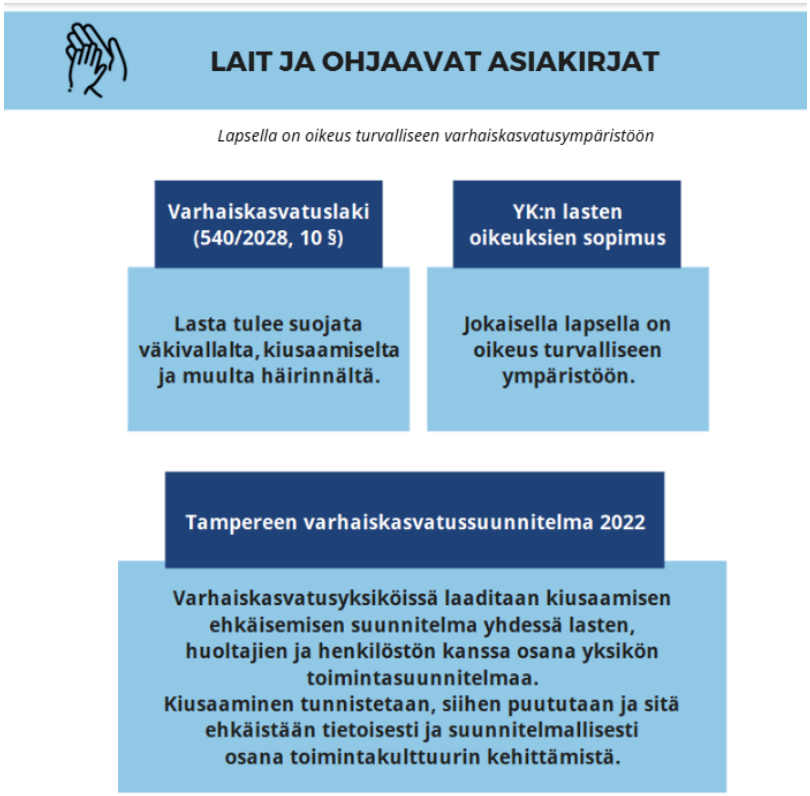
    6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

    6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

    6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tämä on Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen kiusaamisenehkäisyn suunnitelma. Kiusaamisenehkäisyn suunnitelma tehdään jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön. Suunnitelma sisältää kaikkia yksiköitä koskevan kaupunkitasoisen osion sekä jokaisen varhaiskasvatusyksikön omat tarkennukset.

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen on tahallista ja haitallista käyttäytymistä, joka aiheuttaa pahaa mieltä. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka perustuu lasten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee vallan epätasapaino, jossa kiusaaja tai kiusaajat ovat ylivoimaisessa asemassa uhriin nähden esimerkiksi iän, kavereiden määrän, taitojen tai fyysisen vahvuuden suhteen. Kiusaaminen on toistuvaa toimintaa, joka kohdistuu yksisuuntaisesti samaan henkilöön.

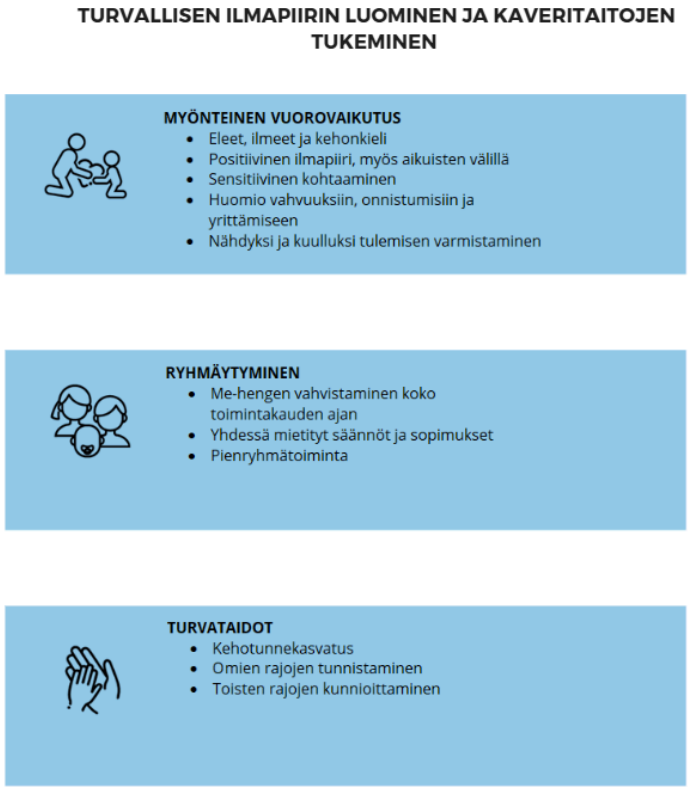
Lapset vasta harjoittelevat sosiaalisia taitoja, eikä empatiakyky ole vielä täysin kehittynyt. On hyvä huomioida, että lapsilla voi olla haastavia vuorovaikutus- ja ristiriitatilanteita myös ilman, että kyse on kiusaamisesta.

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen vastainen työ on ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä ryhmässä toimimisen harjoittelua ja tunnetaitojen opettelua. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta. Jatkuva havainnointi ja havainnoista keskustelu tiimin kesken mahdollistaa kiusaamiseen puuttumisen.

Lapsille aikuisten johdonmukainen toiminta ja yhteisesti sovitut pelisäännöt ja sopimukset luovat selkeyttä toimintatapoihin ja omalta osaltaan ennaltaehkäisevät ristiriitatilanteita ja kiusaamista.

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

Tunteet ohjaavat voimakkaasti lapsen käyttäytymistä ja toimintaa. Tunteet ovat läsnä kaikissa arjen tilanteissa ja niiden säätelyä ja ohjausta tulee harjoitella. Tunnetaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, nimetä, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Taitojen karttuessa lapsi oppii ymmärtämään, että myös muilla on tunteet ja se toimii pohjana ympäristön ymmärrykselle ja empatiakyvyn kehittymiselle. Kaikkiin tunteisiin liittyy aina jokin syy. Tunnetaitokasvatukseen kuuluu, että lapset oppivat ymmärtämään näitä syitä tunteiden taustalla. Aikuisella on suuri rooli tunnetaitojen kehittymisen tukemisessa. Parhaimmillaan hyvät tunnetaidot lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisia ihmissuhteita.

MITEN TUNNETAITOJEN KEHITTYMISTÄ TUETAAN?

- Aikuisen malli kaikissa vuorovaikutustilanteissa
- Arjessa tunteiden läpikäyminen ja sanoittaminen
- Tunteiden äärelle pysähtyminen
- Aikuisen sensitiivisyys, läsnäolo ja kunnioittava suhtautuminen
- Materiaalien hyödyntäminen (kuvakortit, kirjallisuus, sadut, laulut)
- Leikki

5. Kiusaamiseen puuttuminen

MITEN KIUSAAMISEEN PUUTUTAAN?

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

Kiusaamistilanteiden huomaaminen ja niihin puuttuminen edellyttää henkilöstöltä läsnäoloa ja jatkuvaa havainnointia. Aikuisilla on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa lapsi kokee tulleensa kiusatuksi. Lapsen kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä.

Arjessa tapahtuvat yksittäiset konfliktit ja riidat voidaan yleensä ratkaista heti. Sen sijaan kiusaamisen selvittely vaatii pidempää työskentelyä, jossa tarkastellaan kiusaamisen kaikkien osapuolten sekä koko ryhmän tilannetta yhdessä huoltajien kanssa. On tärkeää huomioida, että myös kiusannut lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja apua. Jokainen kiusaamistilanne edellyttää johdonmukaista jatkoseurantaa kiusaamisen loppumisen varmistamiseksi.

6. Yksikön omat tarkennukset

YKSIKÖN OMAT TARKENNUKSET

6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

- Ryhmiin luodaan positiivinen sosiaalinen oppimisympäristö, jossa on turvallista harjoitella hyvää käytöstä ja kaveritaitoja.
- Kiinnitetään huomiota erityisesti ryhmäytymiseen, ryhmän yhteisiin sääntöihin ja toimintatapoihin sekä tervehtimiseen ja toisten kohtaamiseen. Säännöt on laadittu yhdessä lasten kanssa ja niihin palataan säännöllisesti ja tarvittaessa.
- Yhteenkuuluvuuden vahvistaminen tukee hyvää käytöstä ryhmässä: annetaan malli myötätuntoisesta suhtautumisesta sekä aikuisten ja lasten keskinäisissä suhteissa että aikuisten kesken.
- Vahvistetaan vuorovaikutus-ja leikkitaitoja hyödyntäen sekä arjen tilanteita että ohjattuja leikkitilanteita.
- Pienryhmätoiminta tukee lasten välistä vuorovaikutusta aikuisen tuella.
- Tunne- ja kaveritaitoja harjoitellaan erilaisten materiaalien avulla. Käytössämme ovat mm. erilaiset sadut, tarinat ja laulut sekä tunnetaitokortit ja draaman keinot.
- Ryhmissä käytetään keskustelun tukena kuvia ja/tai sosiaalisia kuvatarinoita.
- Aikuisen rooli ja läsnäolo on tärkeää. Aikuisella on vastuu ja velvollisuus antaa tukea lapsille kaikissa tilanteissa. Suhtaudutaan kaikkiin lapsiin sensitiivisesti ja huomioidaan kaikki lapset.
- Aikuisten aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa sisällä ja ulkona on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta.
- Tuetaan yhteisöllisyyttä ja mahdollistetaan perheiden verkostoituminen.

6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

- Kiusaamiseen puuttuminen on ennakoivaa ja ennaltaehkäisevää.
- Havainnoidaan kaverisuhteita ja tuetaan niitä. Lasten leikkejä seurataan aktiivisesti ja aikuiset ovat apuna ristiriitatilanteiden selvittelyssä.
- Harjoitellaan tunne- ja kaveritaitoja erilaisten materiaalien avulla. Käytössämme ovat mm. erilaiset sadut, tarinat ja laulut sekä tunnetaitokortit ja draaman keinot.
- Ristiriita- ja kiusaamistilanteet keskustellaan välittömästi lasten kesken aikuisen tuella. Aikuinen sanoittaa tilanteen lapsen kokemuksen kuullen ja huomioiden.
- Lasten välisistä suhteista keskustellaan tiimin kesken ja havainnot kirjataan ylös. Lasten välisiin suhteisiin vaikutetaan positiivisin keinoin (pedagogisin perustein valitut pienryhmät, leikkiparit, kehuminen ja kannustus sekä positiivinen palaute ja toivotun käytöksen vahvistaminen).
- Kaikesta kiusaamisesta keskustellaan aina huoltajien kanssa ja kuullaan jokaisen näkökulma.

6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

- Jokaisessa ryhmässä pidetään lasten palaveri syyskauden aikana. Palaverissa käsitellään hyviä kaveritaitoja ja ristiriitatilanteiden selvittelyä ikätasolle sopivalla tavalla (kuvat, tarinat, keskustelu, draama). Lasten palaverista tiedotetaan myös vanhempia.
- Kaikesta kiusaamisesta keskustellaan aina huoltajien kanssa ja kuullaan jokaisen näkökulma.
- Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmasta tiedotetaan huoltajia tiedotteella ja siitä keskustellaan tarvittaessa lapsen vasu-keskustelussa.

6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma on laadittu päiväkodin palaverissa 20.10.2026.

Päivitykseen ja keskusteluun osallistui yksi kasvattaja jokaisesta ryhmästä sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Suunnitelma on käyty läpi varhaiskasvatusyksikön johtajan kanssa 29.10.2026.